

presentatie op de themamiddag 'Video in het onderwijs' op
4 maart 2010 Hogeschool Windesheim te Zwolle

Recht en innovatie

- Video in het onderwijs -

Jaap Dijkstra

Faculteit Rechtsgeleerdheid
Rijksuniversiteit Groningen

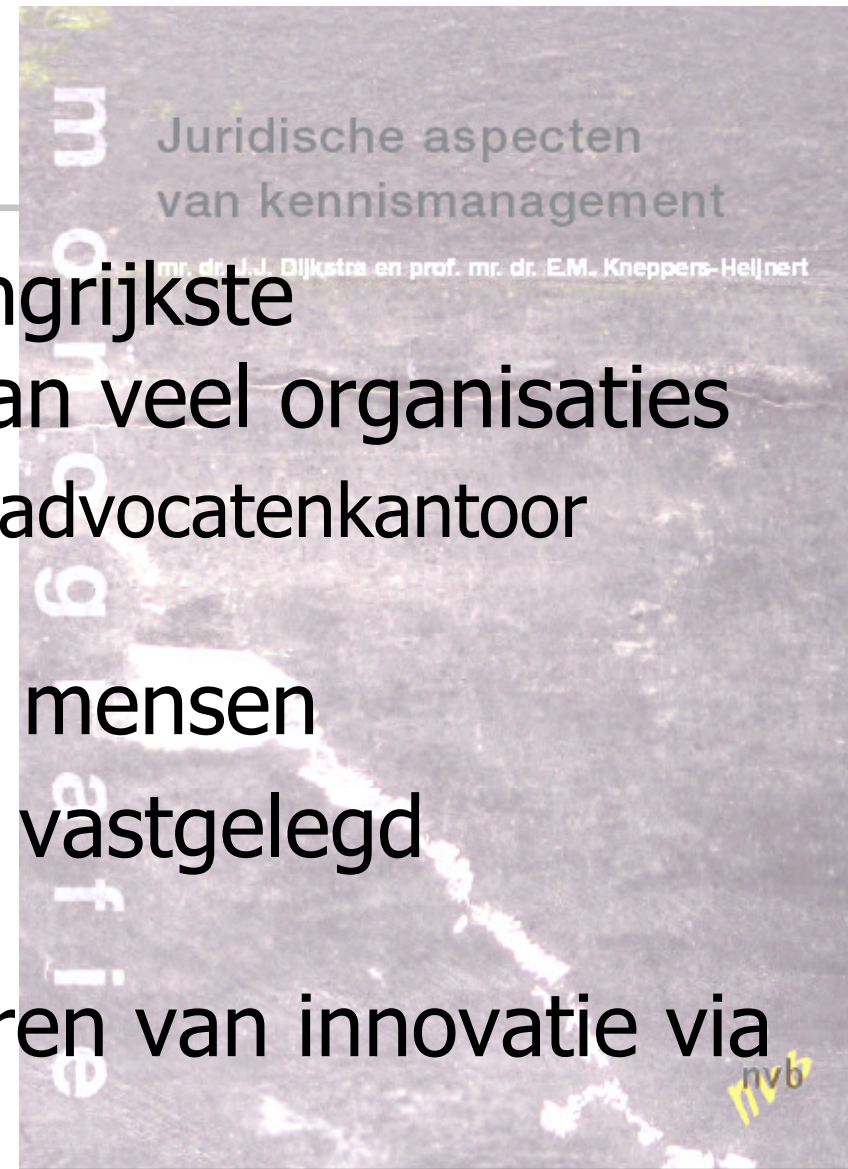
overzicht

- perspectief kenniseconomie
- intellectuele eigendom
- auteursrecht
- exploitatierechten
- inperkingen exploitatierechten
- betekenis in het onderwijs
- makerschap

belang kennis

- kennis is de belangrijkste productiefactor van veel organisaties
 - bijvoorbeeld een advocatenkantoor
- impliciete kennis: mensen
- expliciete kennis: vastgelegd
- juridisch: stimuleren van innovatie via rechten

borgen van kennis: belang van rechten

- impliciete kennis
 - rechten op mensen: arbeidsrecht
 - uitgangspunt is vrije arbeidskeuze!
 - daarnaast oa. opleidingsbeding / concurrentiebeding / inleenbeding etc.
- expliciete kennis / informatie
 - intellectuele eigendomsrecht

intellectuele eigendom

- absolute rechten op de exploitatie van een creatieve prestatie
 - een voortbrengsel van de menselijke geest
 - ter stimulering van investering in kennis
- absoluut: geldt ten opzichte van eenieder
 - net als bijvoorbeeld een eigendomsrecht op een fiets

intellectuele eigendom

- auteursrecht
- naburige rechten
- databankenrecht
- octrooirecht
- merkenrecht
- handelsnamenrecht
- modellenrecht
- chipsrecht (topografie)
- etc.

auteursrecht

- het tijdelijk begrensde monopolie van een schepper van een werk op de exploitatie van dat werk
- de creatieve prestatie is vormgegeven in een werk:
 - de waarneembare vorm van een originele uiting van de menselijke geest
 - heeft een eigen, oorspronkelijk karakter en draagt het persoonlijk stempel van de maker

werk

- auteursrecht geldt op bijna alle vastgelegde kennis / informatie:
 - tekst (geschriften)
 - afbeelding
 - voordrachten / voorstellingen
 - muziek (KaZaA)
 - **video**
 - software
- geldt vrijwel wereldwijd (Berne conventie)

welk recht krijgt de auteur?

- absoluut recht om te verveelvoudigen
 - alleen met toestemming van de auteursrechthebbende mag je kopieën maken
- absoluut recht om openbaar te maken
 - alleen met toestemming van de auteursrechthebbende mag je het werk ter beschikking stellen aan het publiek

kopen video DVD

- eigendom op de drager
 - de DVD en het doosje zijn stoffelijk
- op het exemplaar van de film rust oa.:
 - auteursrecht maker
 - naburige rechten uitvoerende (bij muziek)
- de IE-rechten beperken wat je met de DVD mag doen!
 - verveelvoudigen
 - openbaar maken

inperkingen auteursrecht

- door het auteursrecht zou je alleen zelf de DVD mogen bekijken
 - dat beperkt teveel
- exploitatierechten zijn daarom in de wet ingeperkt
 - uitzonderingen wanneer je toch mag verveelvoudigen of openbaar maken

ratio beperking monopolie

- bescherming privé-sfeer:
 - thuiskopie exceptie (art 16b/16c AW)
 - vertoning in familie- en vriendenkring
- verspreiding van kennis en informatie (hoger maatschappelijk doel):
 - citatie
 - persvrijheid (oa democratisch belang)
 - onderwijs en wetenschap
- uitputting

the Shins

- [YouTube](#)
- [www.theshins.com](#)
- [Patrick Daughters](#)
- [Esmée Denters](#)

auteursrecht en onderwijs

- verveelvoudiging
 - oa readerregeling (mits billijke vergoeding, art. 16 AW)
 - citatie (art. 15a AW)
- openbaarmaking
 - eigen uitzondering
 - bibliotheek (art. 15c AW)

onderwijsexceptie

- openbaarmaking van kennis / informatie ten behoeve van onderwijs en/of wetenschap (art. 12 lid 5 AW)
- hoger doel is kennisdisseminatie
- mits niet-commerciële onderwijsinstelling
- past in onderwijsplan / leerplan

concreet tav college

- vertonen van filmbeelden, afbeeldingen, muziek etc. in een college mag
 - geen vergoeding vereist
- opnemen hiervan in handouts mag, mits er een billijke vergoeding voor wordt betaald (readerregeling)
- alternatief: toestemming van de auteur
 - oa. open access

een DVD-film kopiëren

- het omzeilen van een beveiliging tot handhaving van het auteursrecht is ook een inbreuk
 - technische voorziening (art 29a en 29b AW)
 - mits doeltreffend
 - toegangscontrole / encryptie etc.
 - inbreuk is onrechtmatig
 - handhaving door auteursrechthebbende zelf

wie heeft het auteursrecht?

- degene die het werk daadwerkelijk gemaakt heeft
 - dus de werknemer/docent?
- uitzonderingen:
 - maken onder leiding (6 AW)
 - verhouding docent-student?!
 - maken in dienstverband! (7 AW)
 - mits een 'bepaald' werk
 - academische vrijheid?!

conclusies

- gebruik van video in het onderwijs roept de nodige auteursrechtvragen op
- tav openbaarmaking in colleges is de onderwijsexceptie belangrijk
- openbaarmaking via publieke internet mag niet (tenzij citaat)
- makerschap kan lastig zijn